

Everwijnlaan 3, 6816 RC Arnhem
tel 026-4453257, e-mail info@vanbovenadvies.nl

Over toestemming met betrekking tot informatie-uitwisseling

AVG

De AVG stelt veel eisen aan een geldige toestemming. Als iemand om toestemming wordt gevraagd, betekent dit dat iemand eerst alle informatie daarover moet ontvangen, deze informatie moet kunnen begrijpen en de consequenties van het al dan geven van toestemming moet kunnen overzien; iemand moet in volledige vrijheid ja of nee kunnen zeggen; nee-zeggen mag geen nadelige gevolgen hebben en iemand moet op elk moment dat hij wil, zijn toestemming weer kunnen intrekken. We zien dat we in de gezondheidszorg aan deze strenge eisen van toestemming van de AVG niet kunnen voldoen. Immers, wensen patiënten géén toestemming te geven voor het ter beschikking stellen van informatie, dan kan dat consequenties hebben voor veilige en verantwoorde zorg, waartoe professionals een wettelijk plicht hebben. Daarom is er géén sprake van vrije toestemming in de zin van de AVG en daarom kan toestemming niet gelden als grondslag om gegevens te verwerken in de zorg.

Wel heeft de patiënt het recht dat met hem wordt besproken welke gegevens, waarom met wie worden gedeeld (zie hierna onder het kopje ‘Recht op informatie’).

Wet Kwaliteit Klachten Geschillen Zorg (Wkkgz)

In de Memorie van Toelichting wordt enige uitleg gegeven over de afstemmingsplicht verankerd in art 3 van de Wkkgz. Indien een patiënt te maken heeft met meerdere personen die hem gelijktijdig of achtereenvolgens zorg verlenen, is het noodzakelijk dat de betrokken personen hun werkzaamheden op elkaar afstemmen en daarover afspraken maken. Dit houdt in dat zij aandacht hebben voor de aansluiting van hun eigen werk op dat van hun collega's en dat zij letten op de eventuele risico's die voor de zorgverlening en de samenwerking een bedreiging vormen. Daarbij dienen de beroepsbeoefenaren elkaar te informeren, hun aanpak onderling af te stemmen, waar nodig te overleggen over het verlenen van de zorg en aandacht te geven aan nazorg.¹

Handreiking verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de zorg

We zien dat het niet mogelijk is om te voldoen aan de eisen die de AVG stelt aan toestemming als we kijken naar het informatie-delen in de medische praktijk: het niet geven

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32402, 3 (MvT), p. 39.

van toestemming voor het uitwisselen van informatie kan voor de patiënt zéér nadelige gevolgen hebben. Daarbij komt dat hulpverleners de plicht hebben om elkaar te informeren. Zie Aandachtspunt 4 van de ‘Handreiking verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de zorg’.

WGBO

De vraag hóe informatie wordt gedeeld, beantwoordt de WGBO. Art. 7:457 lid 2 BW stelt dat er géén toestemming van de patiënt is vereist om informatie te delen met degenen die rechtstreeks berokken zijn bij de zorg. Wie zijn rechtstreeks betrokken bij de zorg? Het antwoord daarop wordt gegeven in de ‘Handreiking verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de zorg’. Zie p.5 onder het kopje ‘Introductie’ en dan in de derde alinea: “De handreiking richt zich zowel op simultane als op volgtijdelijke samenwerking”. Vervolgens is belangrijk art. 452 van de WGBO: “De patiënt geeft de hulpverlener naar beste weten de inlichtingen en de medewerking die deze redelijkerwijs voor het uitvoeren van de overeenkomst behoeft”.

Recht op informatie

Als geen toestemming wordt gevraagd, betekent dit niet dat we ‘zo maar’ informatie uitwisselen. De patiënt heeft het recht om geïnformeerd te worden dát u informatie over hem wilt uitwisselen. Het uitgangspunt van de AVG is immers het recht van de patiënt om te weten wat er tussen wie en wie wordt uitgewisseld en wat er waar van hem vastligt. Dus: u informeert de patiënt over uw voornemen om een andere hulpverlener informatie te verstekken of om informatie op te vragen.

Als de patiënt dat niet wil, bespreekt u dit met hem; u luistert naar diens argumenten en weegt deze ten opzichte van uw argumenten om wél informatie uit te wisselen. Het kan zijn dat de weigering van de patiënt betekent dat u geen verantwoorde zorg kunt leveren. Indien daarvan sprake is, vormt het niet kunnen leveren van verantwoorde zorg, een gewichtige reden om de behandelingsovereenkomst op te zeggen (art.7:460 BW = WGBO).

Wet cliëntenrechten bij elektronische verwerking van gegevens

Deze wet heeft als eis dat de patiënt toestemming moet geven aan u om op *digitale wijze* gegevens uit te wisselen, Nb dit gaat niet over het delen van informatie op zich; slechts over de manier waarop! Deze toestemming is in strijd met de toestemmingsvereisten uit de AVG. Echter, deze wet kunnen we vooralsnog niet zomaar terzijde schuiven.

Maar... Aan de wetgever werd de vraag gesteld: “Wat nu als een patiënt géén toestemming geeft voor het *digitaal* uitwisselen van gegevens?”

De wetgever antwoordde: “Als een zorgaanbieder geen goede zorg kan waarborgen omdat hij geen toestemming krijgt van de patiëntgegevens in te zien of uit te wisselen moet hij indien nodig de behandelingsovereenkomst kunnen opzeggen.”²

² Memorie van Antwoord, 26 maart 2015. Eerste Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 33 509, C, p.18

Mijn advies is dat u patiënten informeert op uw website en in uw privacy-verklaring - en waar mogelijk mondeling - dat u digitaal gegevens uitwisselt met andere hulpverleners. Uiteraard alleen de informatie die noodzakelijk is voor een goede, veilige en verantwoorde behandeling.

2019

Mr Jolanda J.A. Boven

Bijlage

Art. 3 Wkkgz:

De zorgaanbieder organiseert de zorgverlening op zodanige wijze, bedient zich zowel kwalitatief als kwantitatief zodanig van personele en materiële middelen en, voor zover nodig, bouwkundige voorzieningen en, indien hij een instelling is, draagt tevens zorg voor een zodanige toedeling van verantwoordelijkheden, bevoegdheden alsmede afstemmings- en verantwoordingsplichten, dat een en ander redelijkerwijs moet leiden tot het verlenen van goede zorg.

Art. 7:452 BW (= WGBO)

De patiënt geeft de hulpverlener naar beste weten de inlichtingen en de medewerking die deze redelijkerwijs voor het uitvoeren van de overeenkomst behoeft.

Art. 7: 457 lid 2 BW

Onder anderen dan de patiënt zijn niet begrepen degenen die rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst en degene die optreedt als vervanger van de hulpverlener, voor zover de verstrekking noodzakelijk is voor de door hen in dat kader te verrichten werkzaamheden.

Handreiking verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de zorg

Aandachtspunt 4:

Een zorgverlener die deelneemt in een samenwerkingstraject vergewist zich ervan dat hij/zij beschikt over relevante gegevens van collega's en informeert collega's over gegevens en bevindingen die zij nodig hebben om verantwoorde zorg te kunnen verlenen.